

OPBOUW

weekblad tot opbouw van het gereformeerde leven

red. en sekr. riouwstr. 59, wormerveer

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw”

adm. kon. wilhelminalaan 38, leersum

J. J. VERLEUR — AMERSFOORT

Zoekplaatje of open boek

*„Ik heb niet in het verborgen gesproken
noch ergens in het land der duisternis;
Ik heb tot het kroost van Jakob nooit gezegd:
Zoek Mij tevergeefs;
Ik, de HEER, spreek, wat recht is; verkondig,
wat rechtmatig is.”*

Wij, mensen, proberen telkens weer God te verklaren uit het leven. Veelzeggende uitdrukking gebruikt de profeet Jesaja daarvoor in dit gedeelte. „Ergens in het land der duisternis.”

Wij zoeken naar God nogal eens in het „ergens”.

Zoals wij op een zoekplaatje een verborgen figuur moeten zoeken. Ergens. Rechts boven of links beneden. Ergens... iets onbepaalds.

Het woord gebruiken we vaak, als we het niet precies weten. „Ergens”, zeggen we dan, heeft deze tijd wel iets goeds. Of: „Ergens” zal er wel een God zijn. Je kunt dan gevoegelijk zeggen, dat we er niets van weten. Net zoals op het zoekplaatje.

U weet dat wel, een tekening, een wirwar van lijnen met een bepaalde voorstelling en dan, daarin verborgen, een figuur, die daarbij behoort. B.v. een jager en dan moet je „ergens” zijn hond zoeken. Of een boer op de boerderij, en dan gaat het erom, dat je „ergens” de boerin ziet.

Zo willen we telkens God ontdekken in de verwarring van lijnen, die met elkaar en door elkaar het leven vormen.

Je boft, als je Hem kan vinden. Maar meestal lukt het niet. Want als je God uit het leven wilt verklaren, loopt het er altijd op uit, dat je Hem niet kunt vinden.

Je zoekt in de kriskras van lijnen „ergens” naar God, die dat leven zou moeten regeren. Maar Hij is de grote onbekende. God is nergens. Hij is de God, waar je niets van weet. God is nergens. God is overbodig. God is dood, zeggen we vandaag.

En zo’n zoekplaatje is een leuk tijdverdrijf als kinderspel, maar je doet er in het leven niets mee.

Ook de mensen in Jesaja’s tijd kenden dit probleem.

De historie van het joodse volk was uitgelopen op de duisternis van bezetting en ballingschap. „Ergens” in dit land van duisternis moest God toch zitten. Maar waar moet je Hem zoeken? Waar kun je Hem horen?

Dat was voor de mensen uit Babel niet zo’n probleem.

In Babel spreken goden in verborgenheden, in mysteriën, in vraagtekens. Een god spreekt daar in geheime, onleerbare tekens op de muur of in vreemde zelfprojecties, in angstaanjagende dromen in de slaap.

De sterrenkijkers en de magiërs; de paragnosten en de hypnotici; de priesters en de theologen, die kunnen over die God orakelen en tot zijn geheimen doordringen, maar een gewoon mens van de straat snapt daar geen biet van. Nu is daar een andere dynastie gekomen. Koning Kores (of Cyrus) wil alle volken hun eigen godsdienst laten houden, dan heb je met die mensen het minste last. Jesaja zegt, dat die koning Cyrus een knecht van God is; hij krijgt zelfs de naam: Knecht des Heeren; een naam, die alleen bestemd was voor de grote Verlosser, die Israël verwachtte. Snap je daar nu iets van? Wie kan er nu achter komen, wat die God precies wil? Wie kan in die wirwar van lijnen nu ergens de werkelijke, levende God ontdekken? Is Hij niet de grote onbekende? Iemand uit het land der duisternis?

Wie herkent hier niet iets van de onzekerheid en twijfel, die ook de geschiedenis van onze tijd van streek brengt? Natuurlijk, theologen kunnen prachtig preken over de apokalyptische omwentelingen van onze tijd; maar wat zie je van die God van de apokalyps in de krant en in het journaal? Als je in dat levensgewoel en in dat levensgevoel God moet ontdekken, wordt het weer een zoekplaatje. Je kunt zondags in de kerk héél vroom van God praten en zingen, maar maandag op kantoor en dinsdag op school is Hij nergens meer. Waarom zegt die God dan niet iets hardop in dit land van duisternis? De mens van nu wil niet eens meer zoeken; hij heeft God niet meer nodig, want hij kan op zijn eigen benen staan, meent hij en kan het daarom wel zonder de projectie van het geloof stellen. God zoeken is een leuk spelletje als tijdverdrijf voor vrome dromers. Maar, als ik er zelf werkelijk ben, dan is God nergens meer, zegt één van de wijsgeren van vandaag. En (voordat we deze wijsgeer veroordelen) moeten we constateren, dat de profeet Jesaja zegt: deze man heeft (ondanks zichzelf) gelijk.

Want ja, de God, die je uit het leven wil verklaren, die is onherroepelijk dood.

Sterker nog, die God is er nog nooit geweest.

Die God is een hersenschim; een denkprodukt; van de mens, die (naar Gods beeld geschapen) met de rug naar God en met de ogen dicht voor God staat.

Want zelfs de vrome jood uit Jesaja’s dagen, vergeet, dat het leven van zijn volk, God niet verklaart, maar dat de God van Abraham, Izaäk en Jakob het leven verklaart.

En zo vergeten wij maar al te gauw, dat het journaal God niet verklaart, maar dat de levende God het journaal verklaart.

Want, zegt de levende God, ik ben geen zoekplaatje maar een open boek.

Heel concreet zegt Jesaja dat.

„Ik heb niet in het verborgen gesproken.”

Ik ben niet de God van orakels en sterrentaal.

Ik schrijf Mijn Naam niet op deuren en glazen.

Dát doen alleen gekken en dwazen.

Ik ben een open boek, dat ieder duidelijk lezen kan.

Ik heb ook niet ergens in het land van de duisternis gesproken.

Ik heb duidelijk gezegd, wie Ik ben en wat Ik doe.

Een kind kan er bij. Geen orakeltaal. Geen geheimschrift.

En daarom is er niemand, die ernstig naar Mij zoekt, die Mij niet zou kunnen vinden. God, de levende God, speelt geen schuilevinkje.

Hij heeft nooit gezegd: Zoek Mij tevergeefs.

Maar dan moet je letten op mijn woorden en beloften.

Je moet beginnen bij mijn verbond en mijn toezeggingen.

Niet Mij uit het leven verklaren, maar het leven uit Mij.

Ik, de HEER, spreekt, wat recht is. Ik verkondig, wat geoorloofd is.

Ik heb bedreigd met verbanning, als jullie niet luisterden. Ik heb ook herstel en wederkeer beloofd, als jullie je bekeerden.

Wat er nu gebeurd is onder de koningen van Babel en wat er nu komen gaat onder Cyrus, dat heb Ik duidelijk en konkreet gezegd.

Daar zit niets stiekums of heimelijks in.

Geen orakeltaal of astrologische lijnenwirwar.

Maar recht toe, recht aan. Zó ben Ik.

Géén zoekplaatje, maar een open boek.

Dat zal, zegt Jesaja, straks duidelijk uitkomen, als de Knecht van de Heer (Cyrus) zal doen (ondanks zijn eigen bedoelingen) wat ik beloofd heb. In de wirwar van zijn lijnen, kun je de levende God niet vinden.

In de openbaring van Góds lijnen zul je Hem ontmoeten. Die God zoeken, is geen vergeefse bezigheid.

Want in dat open boek van zijn openbaring kijk je de levende God recht in zijn hart. Wat dan in het nieuwe verbond nog geweldiger openbaar wordt in de grote Knecht van de Heer, zijn Zoon Jezus Christus, waar-

van Jesaja al gesproken had. God moet je niet zoeken in het journaal of in de krant. Dat zijn allemaal maar geheimtekens.

Wie de levende God buiten de deur heeft gezet, zal zijn verwachtingen moeten vinden in de astrologische kalender of in spiritistische verwickelingen: „Ergens in het land van de duisternis.”

De levende God moet je zoeken in zijn Zoon Jezus Christus, het open boek van Gods genade. Wie God zoekt in Jezus Christus, kijkt God in zijn hart.

Nooit, nooit, heeft iemand tevergeefs een beroep gedaan op Jezus. Hij is het hart van God. Het open boek van zijn liefde en recht.

God houdt ons niet voor het lapje.

H. DE JONG — AMSTERDAM

Nederlands Gereformeerd (4)

Nogmaals de Schrift

Van David staat geschreven dat toen hij een slip van Saul's mantel had afgesneden, zijn hart hem sloeg. Want koning Saul was de gezalfde des Heren. Nu het lijkt alsof ik van de bijbel een rand heb afgeknipt, moet ook ik zeggen dat mijn hart mij slaat en mijn geweten mij plaagt. Want de bijbel is het Woord des Heren. Van jongsaf is het mij zo goed als iedere andere gereformeerde ingeprent: „Wij vervatten de Heilige Schrifture in twee boeken, des Ouden en des Nieuwen Testaments, welke zijn kanonieke boeken, waar niets tegen valt te zeggen”, (art. 4 van de N.G.B.). En nu kom ik, eigenwijs schooljongetje, het vingertje omhoog gestoken: meester, meester... parmantig verklaren dat ik er wél iets tegen te zeggen heb. En dát niet alleen, maar ik wil dat dan ook nog tot kenmerk van de Nederlands Gereformeerde Kerken verheven zien. Hoe kom ik zo gek? Uit mededogen met mijn lezers, maar ook voor mijn eigen zielerust moet ik me er nog een artikel lang mee bezig houden. De zaak is het waard, dat we er van wakker liggen.

Het dorsende rund

Ik wil mijn punt dit keer toelichten

Laat ons niet het liedje van verlangen zoeken. Zoek mij tevergeefs. Maar leert ons wél het verlangen naar de dag van Zijn verschijning.

Heb je wel eens zó gebeden? Heb je wel eens zó gedankt?

Want wie zó God zoekt, zoekt niet tevergeefs.

De levende God is geen zoekplaatje; maar een open boek. Maar je vindt Hem niet bij een open krant, wel bij een open bijbel.

Looft God, want Hij spreekt onze taal;

Hij troont op onze lof.

In woord en doop en avondmaal

houdt Hij bij ons zijn hof.

(lied nr. 319, vers 4)

met behulp van een tekst, die behoort tot een van de geestigste gedeeltes van Paulus' brieven: 1 Kor. 9 : 1-14. De apostel heeft het daar over de regel dat verkondigers van het evangelie ook van het evangelie moeten leven (vs. 14). Nadat hij voor deze regel enige argumenten uit het gewone leven genoemd heeft, gaat hij als volgt verder (vss 8 v.v.): „Spreek ik dit naar de mens, of zegt ook de Wet dit niet? Want in de Wet van Mozes is geschreven: gij zult een dorsend rund niet muilbanden. Zorgt God soms voor de runderen? Dat zegt Hij toch zeker voor ons? Inderdaad, voor ons werd dat geschreven, want wie ploegt en wie dorst moeten dat beide doen in de hoop hun deel te ontvangen.”

Het toepassen van juist deze Mozaïsche wetsregel op zijn situatie van evangelieverkondiger getuigt van grote humor bij Paulus. Voor anderen mag de afstand tussen een prediker en een rund onmetelijk groot zijn, voor de apostel was ze even klein als voor die dominé (was dat Buskes niet?) die toen ze hem herder noemden, zei: zeg maar herdershond.

Maar nadat we uitgeglimlacht zijn over de wijze waarop Paulus voor evangelieverkondigers het recht op salariering bepleit, hebben we toch een vraag: Bent U inderdaad van mening, Paulus, dat God niet zorgt voor de runderen met dat prachtige voorschrift over het beest dat de dorsslede over de dorsvloer trekt en bij dat werk best een graantje mee mag pikken? Het is kostelijk dat u voor die oude bepaling zo'n origineel nieuwe toepassing vindt, maar vervalt daarmee de éérste betekenis van het verbod? En wij waren nu juist zo blij dat wij bij Mozes reeds die zorg voor het dier tegen kwamen. Maar in de bijbel zelf gaat nu dat zonnetje weer wat onder. Jammer!

Binnenbijbelse ontwikkeling

Dat oude voorschriften een nieuwe toepassing krijgen op een ander gebied, kom je in de bijbel vaker tegen. Zo zeer zelfs dat je van een binnenbijbelse ontwikkeling kunt spreken. Ik geef daar nu wat voorbeelden van.

1) In Deutr. 24 : 1 v.v. vinden wij het voorschrift dat een vrouw, eenmaal weggestuurd door haar man en daarna hertrouwd, niet meer naar haar eerste man mag terugkeren. De profeet Jeremia past dat voorschrift toe op de verhouding tussen de Here en zijn volk, (Jer. 3 : 1).

2) In Haggai 2 : 11 v.v. geven priesters onderricht in de wet ter zake van rein en onrein: de heilige kracht van het heilige is geringer dan de verontreinigende kracht van het onreine. De profeet past dit gegeven toe op het ethisch-religieuze vlak.

3) In Ex. 21 : 35 staat: „Wanneer iemands rund het rund van zijn naaste stoot, zodat het sterft, dan zal men het levende rund verkopen en zijn prijs verdelen en ook het dode dier zal men verdelen.” Geleid door zijn psychologisch inzicht in de moeder-natuur past koning Salomo dit verdelingsprincipe toe op menselijke verhoudingen en brengt zo de zaak tussen de twee vrouwen die hem was voorgelegd, tot een oplossing, (1 Kon. 3 : 16 v.v.).

4) In Deutr. 10 : 9 had de Here bepaald: „Daarom heeft Levi geen bezit of erfdeel met zijn broederen; de HERE is zijn erfdeel, zoals de HERE uw God tot hem gezegd heeft.” In psalm 16 : 5 vindt een niet-levietische gelovige dit zo'n mooi gegeven, dat hij het toepast op zichzelf: „O HERE, mijn erfdeel en mijn beker...”. Een prachtige greep voor ballingen en emigranten in het oude Israël.

5) In Deutr. 19 : 15 bepaalt Mozes dat op de verklaring van twee of drie getuigen een zaak zal vast staan. Jezus past deze rechtsregel toe op zijn boodschap, die ondersteund wordt door de verklaring van Hem zelf en van Die Hem gezonden heeft (Joh. 8 : 16, 17).

pastorale notities

Van Rudolf van Reest heb ik twee boeken gelezen. Het eerste in mijn jongensjaren. Het heette: De levensroman van dr H. Colijn. Ik vond het geweldig. Een figuur als Colijn sprak tot je jonge hart en alles zat er in, wat je in die tijd in een boek verwachtte: een bekeringsgeschiedenis, een brok heldendom op het slagveld en een schitterende carrière. Het tweede boek van dezelfde schrijver las ik enkele weken geleden. Iemand uit onze gemeente had het gekocht in een boekenstalletje en zei: Er staat ook iets over jou in. Zo kwam ik er toe om erin te gaan lezen. Het heet: De braambos. Dat woord is al lang onzijdig, maar Van Reest houdt het op het oude. Zoals ook in de titel van het gedenkboek: Gedenkt uw voorgangeren. Het spijt me, dat ik het gelezen heb, dat boekje over het braambos.

Het haalt nl. zo nadrukkelijk naar voren, wat ik liever niet geweten had: dat Schilder er op stond om de absolute leiding te hebben over zijn weekblad. Ik denk, dat Van Spronsen gebiologeerd is door het leidersbeginsel, vandaar ook zijn ode aan Colijn. Nu kun je in de staat nog wel een leider plaatsen, maar in de kerk zijn ze niet te gebruiken. Natuurlijk weet ik wel, dat een weekblad de kerk niet is. Als Schilder de leiding van een krant wilde hebben, dat is niet erg. Maar naderhand bleken krant en kerk zo inelkaar verstrengeld te wezen, dat een conflict over het blad zich voortzette in de kerken. Leiding geven? Jezus zei: Laat u geen leidlieden noemen, want Eén is uw Leidsman, de Christus. Hij wist dat kerkelijke leiders Hem in de weg zouden staan en de mensen het zicht op Hem ontnemen. Moge God ons in het vervolg bewaren voor „onze voormannen”, voor „leidinggevende figuren”, voor gezaghebbende kringen of toonaangevende bladen. Het zou b.v. geen ramp zijn als Opbouw eens een jaar niet verscheen. In Zondag 48 van de Heid. Cat. komt er geen mens, geen synode en geen krant te staan tussen God en de gemeente.

A. H. Algra, Sliedrecht

6) Geen voorschrift maar een gebeurtenis: het Schelfzee-wonder dat in Ex. 15 bezongen wordt, zal zich volgens Micha 7 : 14 v.v. nog eens op ander niveau herhalen. Zie de frappante overeenkomsten tussen beide Schriftgedeelten! Zelfs de diepten der zee ontbreken bij Micha niet. Al worden daarin nu niet Egypte's ruiters en paarden, maar Israëls zonden geworpen (vs. 19).

Breedte en diepte

Al deze nieuwe toepassingen hebben dit met elkaar gemeen, dat ze een voortgang laten zien van lager naar hoger. Ik meen dan ook (niet alleen trouwens op grond van deze enkele gegevens) dat er in de Schrift als geheel een tendens naar vergeestelijking zit. Ik zal me met deze opmerking wel de toorn van zowel orthodoxe als vrijzinnige Schriftuitleggers op de hals halen, maar ik vind niettemin dat wie deze tendens ontkent of bestrijdt, de Schrift totaal onleesbaar maakt. Alleen, nu is dit het eigenaardige dat deze tendens tot vergeestelijking niet maakt dat het eerdere, het lagere, het meer concrete, het meer lichamelijke, het meer aardse afgestoten wordt. In het wordingsproces van de bijbel worden ten behoeve van nieuwe bladzijden geen oude uitgescheurd. Het mag er wel eens de schijn van hebben („Denk niet aan hetgeen vroeger

gebeurde...”, Jes. 43 : 18) maar dat is dan omdat het oude als het ware verbleekt bij het ongehoorde van het nieuwe. Maar toch blijft het oude staan en meedoen, zo zeker als de bijbel het uitzicht opent op de wederopstanding des vlees. Maar, zoals gezegd, Paulus laat bij zijn gebruik van het voorschrift aangaande het dorsende rund in het vuur van zijn rede een stukje 'vlees' vallen. Juist zo'n leuk stukje, waar de dierenbescherming wat mee kan. Dat is jammer. Tot zijn verontschuldiging mag vooreerst gezegd worden, dat Paulus duidelijk een stadsmens was. Dorsende runderen zullen wel buiten zijn gezichtveld gestaan hebben. De schepping als geheel niet (Rom. 8!), maar deze konkrete gestalte en dit kleine onderdeel van de schepping op dit moment wel. Een ander en belangrijker punt is, dat mensen die zoals Paulus op 'n zeer indringende wijze kennis gemaakt hebben met Gods hoogste genade die Hij te bieden heeft: die van Christus' verzoenings- en verlossingswerk, er moeite mee hebben naast deze bijbelse diepte ook de bijbelse breedheid en konkreetheid vast te houden. Wel niet Paulus zelf, maar toch de geschiedenis na hem laat zien, hoe christenen dieren kunnen mishandelen en het milieu kunnen verslonzen. In de bijbel zelf zit een eigenaardige spanning tussen zijn eigen breedte en zijn eigen diepte. Wat nu in de bijbel zelf nog bijeen-

gehouden wordt (groot wonder!) is in de christenheid, zeker in die van onze dagen, uiteengebroken: evangelische christenen (diepte) en geëngageerde christenen (breedte). Moet er gekozen worden? Misschien, in de eindtijdelijke nood. De keus zal dan vallen op de diepte. De breedte moet God dan maar bezorgen in de dag der opstanding. Wel stellen we die keus zo lang mogelijk uit.

Toedekken of toegeven

Zo zijn we via een luttel teksie toch nog bij belangrijke dingen uitgekomen. En zonder enige onzekerheid kunnen wij zeggen dat op dit belangrijke punt waarop we uitkwamen de leer van de Schrift volstrekt duidelijk is: we moeten de oudtestamentische breedte en veelheid en de nieuwtestamentische diepte en eenheid beide trachten vast te houden. Toch hebben wij ons verstout om met een bonzend hart de vinger te leggen bij een paulinisch vlekje op deze leer. God zorgt wel voor de runderen, Paulus! Voor jou, maar óók voor hen. En je had daarom beter kunnen schrijven: Zorgt God soms alleen voor runderen? Hij heeft dat toch zeker ook voor ons gezegd? Inderdaad, ook voor ons is dit geschreven... enz.”

„Ja, man, maar zo bedoelt Paulus het toch ook!” — hoor ik mij nu ongeduldig zeggen. „Natuurlijk bedoelt hij het zo. Dat zie je duidelijk in de rest van zijn brieven. Bijvoorbeeld: „de aarde en haar volheid is des Heren” (1 Kor. 10 : 26). Daar zie je duidelijk hoe Paulus over héél de schepping schrijft. Nou dan... Je moet dit kleine onderdeelje, dat misschien iets onduidelijks heeft, gewoon vanuit het geheel van Paulus' brieven verklaren. Dan is er geen enkel probleem.”

Inderdaad, als men vroeger onder ons bij de Schriftuitleg op zulke oneffenheden in de bijbel stuitte, dan zeiden de meest eerlijke verklaarders: non liquet, het is niet duidelijk, en: we moeten het niet duidelijk met behulp van het duidelijke te verklaren. Daarnaast werd het kromme ook wel gewoon recht gepraat, niet zelden door het stapelen van de ene onwaarschijnlijkheid op de andere.

Ik doe over deze dingen niet verachtelijk. Ze waren uitvloeisel van de leer van de onfeilbaarheid des bijbels, „waar niets tegen valt te zeggen”. Uit liefde dekte men de onvolkomenheden toe, zó serieus dat men niet eens meer geloofde dat ze er waren. Gemeentelieden evenwel gingen niet altijd zo ver. Ik ken ze nog wel, oudere christenen, die ook wel eens zelfstandig over bijbelteksten nadenken en je dan in een gesprek met die onvolkomenheden konfronterden. Maar echte pijn lijdten ze er niet onder. Met een beminnelijke glimlach zegegen ze: „... maar dat mag u zeker

niet toegeven.” Nee, dat mocht ook niet. Nu, ze vinden het wel goed, hebben er mee leren leven.

Maar nu groeit een ander geslacht op. Onze kinderen, die vanwege het geloof in Gods Woord in het isolement komen te staan. Ze hebben dat voor hun geloof over. Zeggen op tijd in het gesprek: dat geloof ik, omdat God dat zegt in Zijn Woord. Maar deze zelfde jongelui zijn naar binnen toe, naar hun kerk en gemeente toe, kritisch. Zij luisteren scherp toe, hoe wij over ons geloof en ook over de Schrift spreken. Zou het ook mogelijk zijn dat wij hun een te zware last opleggen met onze onfeilbaarheidsleer, die ons en hen dwingt het kennelijk kromme recht te praten? In ieder geval voorzien zij het en ze reageren er minder welwillend op dan vorige generaties. Hebben ze geen gelijk?

Voor de keus gesteld of wij de onvolkomenheden van de Schrift door uitleg zullen verdoezelen of gewoon zullen toegeven, lijkt het wel of je in het eerste geval voor de Schrift en in het tweede geval voor de theologie kiest. Zo wordt 't ook wel gezegd: „Jij heerst met jouw theologie over de Schrift”, zal men mij verwijten. Hoewel ik de neiging heb dit om te draaien, zal ik dat niet doen. Laat 't voldoende zijn te zeggen dat we in beide gevallen en met de Schrift te maken hebben en aan theologie doen.

De winst

Maar wat is de winst? Valt bij mijn keus niet een stuk zekerheid weg? Sommigen zullen zelfs zeggen: alle zekerheid. Ach nee. Ik heb al gezegd dat groter concentratie op de hoofdzaken mogelijk wordt, zonder angst voor die probleemvolle rand. Er zou toch veel gewonnen zijn, wanneer we b.v. op de catechisatieles verlost werden van de krampachtige, gelijkhebbende, spitsvondige discussies tussen predikant en catechisant over dingen die er echt niet zoveel toe doen? De Schrift al meer onbevangen, met eerbied en blijdschap, ter sprake gebracht kunnen worden. En waar die sfeer rondom de bijbel ontstaat, plant zij zich voort in het geheel van het christelijke en gemeentelijke leven. Want de keerzijde van een onfeilbare bijbel — is dat niet onze lust tot oordelen? Die hebbelijkheid die alles zo vreugdeloos maakt?

MAAR... als iemand mij kan aantonen dat de geringste stap op deze weg met innerlijke noodzaak leidt tot verwoesting van het bijbelse geloof, dan neem ik alles wat ik op dit punt van de Schrift gezegd heb van harte en rouwmoedig terug. Want het is beter de hand van het kritisch vermogen af te kappen, dan met twee handen in het helse vuur te worden geworpen. Liever een krampachtige weg naar de hemel dan een ontspannen weg naar de hel.

D. W. L. MILO — DALMALLY

Vlootvoogd voor anker

Maarschalk Louis Mountbatten was een van die vooraanstaande zee-lieden, waar de Britse historie zo rijk aan is. Zo'n man, die wij alleen met Michiel Adriaanszoon de Ruyter zouden kunnen vergelijken. Hij was — want hij is niet meer. Misschien mogen we u iets over hem vertellen.

Zijn vader was eigenlijk een Duitser, gesierd met de naam Louis von Battenberg. Het voorzetsel von wijst al op Duitse adel. Hij was dan ook verwant aan de Duitse keizers, maar daardoor tevens aan het Britse koningshuis, waarmee hij van koningin Victoria afstamde. Die vader Louis Alexander was in de eerste wereldoorlog zo anti-Duits geworden, dat hij in 1917 zijn afkomst doorstreepte en zich de Britse naam Mountbatten toeëigende. Deze naam betekent natuurlijk precies hetzelfde, zij het nu in de Engelse taal, en roept bij u wellicht associaties op aan „gezegende berg” of ook „berg der zaligsprekingen”. Hoewel de publieke opinie hem de verworven titel van vlootvoogd (sealord) onmogelijk maakte, werd hij wel in de Engelse adelstand opgenomen.

Zijn zoon, de maarschalk Louis Mountbatten, heeft deze titel echter wel verdiend en gaf die slechts prijs toen hij een hogere titel verwierf. En om zijn staat van militaire dienst meteen maar even op te sommen: geboren in 1900, admiraalszoon, zeeofficier en staatsman, diende in de eerste wereldoorlog op een Brits vlaggeschip, werd in 1941 tijdelijk vice-admiraal, leidde de geallieerde zeeoperaties, werd in 1943 opperbevelhebber der geallieerde strijdkrachten in Zuidoost Azië, verdreef de Japanners uit Burma, bevrijdde in 1945 Nederlands Indië van Japanse overheersing(!), werd in 1947 onderkoning van Brits Indië, schonk dit land de onafhankelijkheid waarbij hij tijdelijk gouverneur-generaal werd, in 1949 vice-admiraal kreeg hij in 1951 (tijdens de Russische expansie) het bevel over de Britse Middellandse Zee-vloot, was van 1954-1959 eerste vlootvoogd, van 1959-1965 stafchef van de imperiale defensie en verwierf de titel van Eerste Graaf van Burma. Als u zijn portret in WP zoekt vindt u hem samen met zijn vriend Mahatma Ghandi.

De relatie tussen Louis Mountbatten en het Britse koningshuis is als volgt. Prins Philip, gemaal van H.M. Koningin Elisabeth, is de zoon van prins Andreas van Griekenland en prinses Alice von Battenberg. Bij zijn naturalisatie (hij had een Britse marine-opleiding gehad en in de tweede wereldoorlog als Brits zeeofficier gediend) liet hij zijn Griekse rechten los en noemde zich naar moederszijde, maar in Engels schrijfwijze: Mountbatten. Zo is het Britse huis mede een Mountbatten-huis; het paar heeft elkaar trouwens leren kennen ten huize van hun oom, de vlootvoogd Mountbatten.

—o—

Van de strenge admiraal Michiel de Ruyter is bekend, dat hij moedig en bekwaam was — maar bovenal de Heere vreesde. Datzelfde mag van de vlootvoogd Mountbatten gezegd worden. Hij was streng en punctueel zoals van een zeeofficier verwacht mag worden. Daarbij moedig als weinigen; hij is ingezet op alle zeeën en op de zwaarste posten; zijn voorbeeld was een bemoediging voor zijn ondergeschikten, die hem op de handen droegen. En ook was deze vlootvoogd bekwaam: hij heeft de eerste militair-politieke rol gespeeld in de vrijwording van India. Zijn moed werd gedragen door innig Godsvertrouwen.

Deze Mountbatten leefde na het overlijden van zijn vrouw (1962) en na zijn pensionering (1965) op zijn landgoed bij het stadje Romsey, Noordoostelijk van Southampton. Een waardige, heldere en eenzame figuur, die de adel van de Britse vloot belichaamde en gewoon was wekelijks de plaatselijke kerkdienst bij te wonen. Groot in de ogen van de wereld was hij klein voor God. Toen men hem onlangs vroeg of hij niet bang was voor de toenemende Iers-revolutionaire dreigingen antwoordde hij: wat kan men met een oud man als ik nog voorhebben? — Maar het laatste antwoord kwam van de IRA: door domme politieke moordlust werd de grote man neergeknald!

Daar heeft een ganse natie voor gerouwd. Koningin Elisabeth en Prins Philip hebben met Moeder en kinderen in het openbaar de rouw geleid, zonder vrees voor de dreiging van geweld, waar alle vooraanstaande Britten vandaag mee moeten rekenen. Te voet gingen zij naar de Westminster Abbey, de beroemde koningskerk van Londen, waar de uitvaart-

dienst plaats vond. Met hen heeft het gehele land gerouwd om deze grote zoon.

Die rouwplechtigheid, een nationaal eerbetoon, was tot in alle onderdelen door Mountbatten zelf geregeld. De vlootvoogd had zo vaak de dood in de ogen gezien, dat hij vertrouwd was in Gods handen voor deze tijd en de toekomstende.

De rouwstoet in al zijn onderdelen, de militaire eenheden, de muziek, het vervoer op een affuit getrokken door mariniers van diverse naties en kleuren, de hoornblazers, de tamboers, de vlaggenparade — alles was tot in de perfectie getimed en uitgevoerd. Het was een gebeurtenis, zeiden de kranten achteraf, zo correct georganiseerd dat de vlootvoogd er tevreden over zou zijn geweest. Een andere instructie, dat de begrafenis een blijde gebeurtenis moest zijn, kon echter niet ten volle worden nagekomen — omdat de natie rouwde vanwege de moord op haar grote zoon. Toch was er bij de binnenkomst van de baar in de kerk een entrade-muziek door koperblazers, zo fris en blijmoedig, dat je er bepaald geen begrafenis-idee van kreeg.

Zo was ook de kerkzang, hoofdzakelijk door Mountbatten zelf gekozen. Eerst de nationale hymne „God of our fathers”, gezongen door een prachtig koor, meegezongen door de koninklijke familie en 1400 gasten, waaronder rijen van koningen, ex-koningen en prinses. Meegezongen ook door de gehele natie, die de plechtigheid voor de televisie volgde.

God van onze vaders, van ouds gekend,
Heer van onze verste grenzen,
onder wiens machtige hand wij oefenen
gezag over palmen en pijnbomen,
Heer der legerscharen, blijf bij ons,
opdat wij niet vergeten!

Tumult en wapengeweld vergaan,
leiders en koningen houden geen stand
als het U welbehagelijke offer:
een nederig en ootmoedig hart.
God der legerscharen, wees dan met ons,
opdat wij niet vergeten!

H. J. JAGER — KAMPEN

Zo was het (31)

Er was veel misverstand bij veel kerkleden omtrent het werk van God in en aan en door de gelovigen. Bij leden van verschillende kerken. Men sprak wel eens van de Gereformeerde kerk als een oase in de woestijn van de lijdelijkheid. Maar met die „oase” stond het naar mijn overtuiging niet al te best. Er drong vrij wat zand uit de woestijn in door. Als ik het Evangelie bracht met bevel van geloof en bekering, dan was het antwoord vaak: Maar God moet het toch doen? Hij moet ons toch het geloof geven en de bekering en de Heilige Geest moet ons toch vernieuwen? Dat kunnen wij toch niet doen? Dan wees ik er op, dat Nicodemus in Joh. 3 niet alleen werd onderricht over de noodzakelijkheid van wedergeboorte, maar dat hem ook de weg werd gewezen, die hij te gaan had. Veel hielp het meestal niet. Het was er maar ingeheld: Wij kunnen niets doen als God ons niet wederbaart door de Heilige Geest. En velen wachtten lijdelijk af of er iets met hen gebeuren zou. Velen wachtten tot het eind van hun leven. En gingen heen „in de hope des eeuwigen levens”, zoals vaak in de rouwadvertentie stond. Maar die „hope” had weinig te maken met de bijbelse hoop: zeker weten en vast vertrouwen.

Wat het werk van de Heilige Geest betreft dacht men vrij algemeen, dat dit om zo te zeggen buiten onze activiteit om gebeurde. Dat werd ook op menige kansel aan de schare ingeprent. Met dit gevolg, dat velen wel durfden zeggen: Ik geloof in God. En ik geloof in Jezus Christus. Dat sprak toch eigenlijk vanzelf? Maar, zo verzuchtte menigeen: Mocht de Heilige Geest mij maar echt geloof geven en echt bekeren en nieuw leven schenken. Ik heb getracht duidelijk te maken, dat we over de Heilige Geest alleen met verstand konden spreken als we ons door de Schrift lieten onderrichten. En dat we over de Heilige Geest alleen gelovig goed konden spreken. We belijden met de Kerk van alle plaatsen en alle tijden: Ik geloof in God, de Vader. En ik geloof in Gods eniggeboren Zoon. En ik geloof in de Heilige Geest.

Onze marine, in verre landen, smelt weg,
op duin en landtong doven de vuren:
zie, al onze praal van gisteren
is als die van Nineveh en Tyrus.
Rechter der natien, spaar ons dan,
opdat wij niet vergeten!

Voor het lezen van een Schriftgedeelte, waartoe meestal een der kerkleden wordt-uitgenodigd, was nu de keus gevallen op Prins Charles, de kroonprins die ook uiterlijk een Mountbatten is. Hij las rustig, goed verstaanbaar, uit psalm 107:

Er waren er, die met schepen de zee bevoeren,
die handel dreven op de grote wateren.
Zij zagen de werken des Heeren
en zijn wonderen in de diepte.

Hij sprak en deed een stormwind opsteken,
die haar golven omhoog wierp;
zij rezen ten hemel, zonken neer in de waterdiepten,
hun ziel verging van ellende.

Zij tuimelden en wankelden als een beschonkene,
al hun wijsheid werd verslonden.

Toen riepen ze tot de Heere in hun benauwdheid
en Hij voerde hen uit hun angsten;
Hij maakte de storm tot een zacht suizen,
zodat de golven stil werden.
Zij verheugden zich, omdat die tot rust kwamen
en Hij leidde hen naar de haven van hun begeerte.

De aartsbisschop van Canterbury, dr Coggan, sprak een dankgebed uit voor „de bijzondere talenten, grote moed en ruime geest van deze onze broeder” en vroeg de natie in een korte stilte Louis Mountbatten te herdenken in bewondering en genegenheid. Ook de katholieke aartsbisschop van Westminster, kardinaal Basil Hume, sprak een gebed uit. En een

vertegenwoordiger van de Reformed Church bad op een wijze, die ons het meest aansprak en eindigde met een vers uit Openbaring: zalig zijn de doden die in de Heer sterven. De deken van de Britse Vloot bad het Zeemansgebed en het gebed van de Koninklijke Marine. Daarop klonk de Last Post, de laatste groet door hoornblazers vertolkt, die op ontroerende wijze gewelven, oren en harten vulde. De slotzang luidde:

Eeuwige Vader, sterke hulp,
wiens hand de rusteloze golven heeft gebonden,
die de machtige diepe oceaan grenzen stelt,
hoor ons als wij tot U roepen
voor hen, die op zee in gevaar zijn.

O Christus, naar wiens stem de wateren luisterden,
als zij gestild werden van woeden,
die gewandeld heeft over de schuimende golven
en rustig sliep midden in een storm,
hoor ons als wij tot U roepen
voor hen, die op zee in gevaar zijn.

O Heilige Geest, die gebroed hebt
op ruwe, geweldige wateren
en beval hun tumult te staken,
die orde in chaos hebt geschapen,
hoor ons als wij tot U roepen
voor hen, die op zee in gevaar zijn.

O Drie-eenheid van liefde en macht,
schild van onze broeders in de ure des gevaars,
bescherm hen voor rotsen en stormen, voor
brand en vijand — waar ze ook zijn,
opdat wij altijd tot U kunnen opzenden
onze zangen van lof en dank, van land en zee.

Een natie die, hoe ver ook van de kerk afgebogen, innerlijk diep aan Jezus Christus verbonden blijft, heeft een broeder ter ruste gebracht. De grote vlootvoogd is voor anker gelegd. God hebbe zijn ziel.

Er staat niet: ik gevoel of ik tast of ik bemerk de Heilige Geest. Maar: ik geloof in de Heilige Geest. En dat staat er terecht. Want God de Vader en de Zoon en de Heilige Geest zijn één. Hoe kennen wij God de Vader? Omdat Hij Zich in zijn Woord geopenbaard heeft. Hoe kennen wij Jezus Christus onze Heer? Door het Evangelie. En zó kennen we ook de Heilige Geest en zijn werk.

Het is alsof men een herhaling van zoiets als de uitstorting van de Heilige Geest verwacht. Dat men daarop hoopt. Ik kan daar wel in komen. Ik zou er ook wel bij willen geweest zijn tijdens de omwandeling van de Here Jezus op aarde. Zou dat niet heerlijk zijn. Zijn stem direkt horen, zijn wonderen zien, zijn hand eens aanraken of op ons voelen liggen? Maar dát beleven wij niet. We mogen en moeten gelóven, zonder gezien te hebben. Eénmaal is de Heiland geboren, éénmaal heeft Hij geleden. Dat éénmaal geldt van alle heilsfeiten. Maar dat geldt ook van de uitstorting van de Heilige Geest. Het zou trouwens niet helpen, al waren we er bij geweest. Want velen, die ervan hoorden, hebben gezegd: die discipelen zijn dronken! Ze geloofden niet, dat God zijn Geest door Jezus Christus had uitgestort. Ook toen kwam het op geloof aan en zo is het voor ons nog.

We moeten wel bedenken, dat de Heilige Geest de Geest van God is en de Geest van Jezus Christus. Hij werkte al onder het oude volk. Kon toen ook al wederstaan worden. Kon toen ook al van iemand wijken. Zodat David in Ps. 51 vraagt: „Neem uw Heilige Geest niet van mij”. Diezelfde Geest is in de volheid van de tijd over de gemeente uitgestort. Door Jezus Christus, zoals Petrus verkondigt op de Pinksterdag: „Deze Jezus heeft God opgewekt, waarvan wij getuigen zijn. Nu Hij dan door de rechterhand Gods verhoogd is en de belofte van de Heilige Geest ontvangen heeft van de Vader, heeft Hij dit uitgestort, wat gij ziet en hoort”. En in Hand. 2 : 38 antwoordt Petrus op de vraag van velen, wat zij moeten doen: „Bekeert u en ieder van u late zich dopen in de naam van Jezus Christus tot vergeving der zonden en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen. Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen die ver zijn, zovelen als de Here onze God er toe roepen zal”. Ook toen kwam het al op geloof in de belofte aan. Ook toen werkte Gods Geest niet in zondaren als „stokken en blokken”. De HERE werkt door Woord en Geest niet automatisch. Hij werkt in het leven der gelovigen niet zonder hun activiteit. Naar mijn overtuiging is de verhouding van Gods werk en ons werk niet te doorgronden of na te speuren. Het is een wonderlijk geheim. Er zijn kringen waar keurmeesters precies moeten weten hoe zij tot geloof zijn gekomen en hoe hun bekering toeging en wat zij zoal beleefd hebben. Tal van kenmerken zijn opgesomd waar-

aan men het echte werk Gods kon onderscheiden van mensenwerk. Strenge keurmeesters hebben er nog kenmerken van kenmerken aan toegevoegd. Terwijl de Here Jezus zelf ons heeft geleerd, dat de werking van de Geest ondoorgrondelijk is. Hij leerde immers in Joh. 3 : 8: „De wind blaast waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet vanwaar hij komt of waar hij heengaat; zo is een ieder, die uit de Geest geboren is”. Hebben we de Here Jezus lief? Geloven we in Hem als onze Zaligmaker? Wat doet het er dan toe hoe wij daartoe gekomen zijn. Laten wij geen lasten opleggen, die zwaar zijn om te dragen. Dat deed de Here Jezus niet en wij mogen dat niet doen. Dat hele scharen zich hebben afgetoed met de vraag of zij wel echt wedergeboren waren en of zij wel echt geloofden en of zij wel duizend en één kenmerken hadden, waaraan zij dat konden constateren, is de schuld van prekers — te goeder trouw waarschijnlijk — die de goedgelovige hoorders tot zulk een onmogelijk onderzoek opwekten. De arme schapen werden en worden „mager” gehouden.

Maar, zal iemand mogelijk vragen: Er zijn toch wel kenmerken? Lees Gal. 5 : 22 maar eens! Daar is sprake van de vrucht van de Geest. Daarvoor noemde Paulus de werken van het vlees, die duidelijk zijn: hoererij, onreinheid, losbandigheid enz. Die „werken van de oude natuur” zijn nog duidelijk te constateren. Daarop volgt: „Maar de vrucht van de Geest is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, vriendelijkheid, goedheid, trouw, zachtmoedigheid, zelfbeheersing”. Die vrucht merken gelovigen wel met blijdschap bij zich op. Maar die zien ze alleen door het gelóof! Niet om hun geloof of de zekerheid van het geloof daarop te gronden. Maar om God daarvoor te danken en de Heilige Geest te prijzen, waaraan zij die vrucht hebben te danken.

Vaak heb ik opgemerkt, dat men scheidde wat God, volgens zijn Woord, heeft samen gevoegd. De Schrift spreekt van de liefde van God en de genade van de Here Christus en de gemeenschap van de Heilige Geest. Dat God de wereld had liefgehad, durfde men niet ontkennen. Dat Hij zijn Zoon had gezonden om zondaren te redden, stond voor hen vast. Maar op de gemeenschap van en met de Heilige Geest kwam het maar aan! En die miste men naar men zei. Hoe is dat mogelijk? Geloven in de liefde Gods en in de genade van Jezus Christus en toch de Heilige Geest niet hebben? Dat kan toch niet? Jezus Christus en de Geest zijn toch één? In de loop der jaren zal ik meer dan eens gepreikt hebben over II Kor. 3 : 17 en 18. Waar we lezen: „De Here nu is de Geest; en waar de Geest van de Here is, is vrijheid. En wij allen, die met onbedekt ge-laet de heerlijkheid van de Here weerspiegelen (of weerkaatsen) veranderen naar hetzelfde beeld, van heerlijkheid tot heerlijkheid, zoals van de

Geest van de Here te verwachten is". Uit deze tekst blijkt, dat de Here en de Geest wel twee zijn. Er is immers sprake van de Geest des Heren. Maar dat zij toch één zijn in hun werk. Waar die Geest heerst is vrijheid. De vrijheid waarmee Christus ons vrijmaakt. En die Hij ons gunt en die velen maar niet aandurven. Waarom eigenlijk niet? Van de Geest des Heren zijn heerlijke dingen te verwachten. Hij is immers God? Almachtig in liefde en genade en macht. Het staat er zo bemoedigend: Wij allen! Die geen voile meer voor ons gezicht hebben, zoals Mozes indertijd. Wij mogen aangezicht tegen aangezicht voor de Here staan. En zo zijn Heerlijkheid als in een spiegel opvangen en weerkaatsen. Door de omgang met Hem worden alle gelovigen veranderd. Dat „wij allen" zal veelal wel beperkt zijn, door prekers en hoorders, tot een klein groepje gekenden of begenadigden. Maar de apostel zegt: wij, gelovigen, allen! Dat mogen wij van de Heilige Geest verwachten. Van de Geest van Christus. Die ons is gegeven tot vernieuwing van ons leven. Wij mogen voortgaan van geloof tot geloof. Van kracht tot kracht, zoals wij zingen. Maar ook van heerlijkheid tot heerlijkheid. Ja ja, van heerlijkheid tot heerlijkheid! Van overwinning tot overwinning, van glorie tot glorie. We geloven toch immers in Jezus, onze Heer, die alle macht der verlossing heeft in hemel en op aarde? En we geloven toch in de Heilige Geest, die één is met de Vader en de Zoon? Paulus schreef deze woorden in de brief aan de Korinthiërs, waarop hij nogal wat had aan te merken. Maar met deze tekst verklaarde hij wat zij — en wij — mogen verwachten van de Geest van de Here, van de Heilige Geest. Dat mag, zo behoort het en zo behaagt het God. En zo behaagt het aan de Here Christus en zo behaagt het ook de Heilige Geest.

Ik hoor iemand — of menigeen? — verzuchten: Daar komt in het leven der gemeente weinig van terecht. Ik heb zulk een zucht ook wel eens horen kreunen van de preekstoel. En daar zal wel vaak reden voor zijn. Maar dat ligt in elk geval niet aan de Heilige Geest! Zou die ons leven niet willen heiligen? En verheerlijken? Niet eerst in de toekomst, maar nu en hier in dit leven al? Daaraan mag in elk geval een gelovig mens niet twifelen. Als er van de heiliging en verheerlijking in ons leven weinig of niets terecht komt, dan ligt het daaraan, dat wij de Heilige Geest weerstaan. Men zei wel, dat dit niet mogelijk was. Dat althans de uitverkorenen of wedergeborenen dat niet konden doen. Maar waarom waarschuwt de HERE ons daar tegen? Stefanus verwijt aan z'n hoorders: „Gij wederstaat altijd de Heilige Geest". Kan dat niet meer? Paulus waarschuwt in Ef. 4 : 30: „Bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door welke gij verzegeld zijt tegen de dag der verlossing". Is dat een waarschuwing tegen een onmogelijkheid? In I Thessalonicensen 5 : 19 lezen we: „Dooft de Geest niet uit, veracht de profetieën niet, maar toetst alles en behoudt het goede". Zullen wij nu zeggen, dat het uitblussen van de Geest een onmogelijkheid is voor ons?

Laten we deze aansporingen en vermaningen maar zo laten staan als zij er staan. En op onze hoede zijn en deze mogelijkheden vermijden. Want deze vermaningen worden ons niet voorgehouden om ons wanhopig te maken. Verre van dat. Ze behoren in die rij van vermaningen, die veelvuldig in de Bijbel voorkomen: Jaagt de heiligmaking na, zonder welke niemand de Here zien zal. Weest niet maar hoorders van het Woord, maar daders. Anders zult gij niet ingaan in Gods Koninkrijk. Strijdt om in te gaan. Staat op tot een nieuw leven. De Schrift staat er vol van. We zijn, als we geloven in de Heilige Geest, niet zo onmachtig als er bij hele scharen is ingeprent. Wij zijn wel onmachtig, naar onze oude natuur of ons vlees. Maar we zullen toch niet willen zeggen, dat de Heilige Geest onmachtig is?

Ik heb getracht er bij de gemeente in te hameren, dat de Heilige Geest niet in ons wrkt als automaten. Ook heb ik bestreden, dat de Heilige Geest bij de wedergeboorte in ons een soort goddelijke vonk ontsteekt. Waaruit geloof en bekering als vanzelf wel opbloeien. Zo spreekt de Schrift niet. Ook heb ik de Schrift nagesproken, dat de Geest kan worden weerstaan. God werkt in ons leven niet zonder ons. De H. Geest werkt aan en in ons leven door middel van het Woord. Nu eens wordt in de Schrift het nieuwe leven toegeschreven aan het Evangelie, dat een kracht van God is tot redding. Dan weer wordt de verlossing toegeschreven aan de Geest. Wij mogen en moeten die beiden niet scheiden. En maar luisteren naar de vermaningen. Waardoor de genade wordt uitgedeeld, zoals ergens staat.

De Heilige Geest wil ons wel leiden. Maar wij moeten ons ook laten leiden. En niet stug als een paard weerstreven. Hij wil ons heiligen. Maar wij hebben de heiligmaking na te jagen. Hij wil ons verheerlijken, maar wij hebben op te staan tot een nieuw leven. Het bloed van Christus reinigt van onze zonden. Dat wordt wel gepreekt. En dat is goed. Maar er werd — en mogelijk er wordt — veel minder gepreekt de heiliging door de Heilige Geest. En dat is even belangrijk als de reiniging door het bloed van de Here Jezus. Laten wij de goede strijd maar strijden. En het geloof behouden. Ook het geloof in de Heilige Geest. Zodat wij met Paulus zeggen: „Ik vermag alle dingen". Door Hem, die zijn kracht, de kracht van de Heilige Geest in onze zwakheid tot ontplooiing brengt.

door P. C. van Wijk - Zaltbommel

Rechten van jongeren

In deze tijd waarin veel wordt gesproken over mensenrechten is de verschijning van een speciaal Kwik-nummer over „rechten van jongeren" geen verrassing. Dit nummer werd samengesteld onder verantwoordelijkheid van het landelijk centrum voor gereformeerd jeugdwerk en de landelijke hervormde jeugdraad. Het is bedoeld als hulp bij het werk van jeugdverenigingen. Het is vanzelfsprekend dat je van zo'n uitgave iets verwacht, vooral bij het verder komen bij het zoeken van bijbelse antwoorden. In dit opzicht is dit Kwik-nummer een teleurstelling geworden. In het eerste artikel „heeft iemand rechten" komt dit al direct naar voren:

„Als we gaan zoeken naar de herkomst van het woord „recht" vinden we dat het woord in de eerste plaats te maken heeft met dat „recht" waarmee we aan geven dat iets niet krom is: de rechte lijn, rechtstreeks, zonder omwegen. En het heeft ook te maken met „rechtopstaand".

Met geen woord wordt hier gesproken over of verwezen naar de bijbelse betekenis van gerechtigheid en ongerechtigheid. Het boekje „De spelers en het spel" van Dr H. M. Kuitert had hierbij kunnen helpen. Kuitert schrijft o.a. (blz. 63): „Al met al: gerechtigheid is dus de betoning van de rechte verbondstrouw, in telkens weer andere daden, maar altijd: in daden die de dader ervan stempelen tot de ware, trouwe, beproefde bondgenoot". En bondgenoot is direct verbonden met Gods verbond.

Het is jammer dat dit gemis aan bijbelse oriëntatie ook bij de volgende hoofdstukken duidelijk naar voren komt. Uitgangspunt is de bekende verklaring van de rechten van de mens en als je de literatuur-opgave bij de verschillende hoofdstukken bekijkt is er van een bepaalde eenzijdigheid beslist sprake. Opmerkelijk is trouwens dat bij het laatste hoofdstuk „mensenrechten en christelijke verantwoordelijkheid" helemaal geen literatuur-opgave wordt gedaan. Dat laatste hoofdstuk wil het probleem van de mensenrechten zetten in het raam van de komst van het koninkrijk der hemelen. Ik wil enkele zinnen overnemen:

„Gaan bijbel en mensenrechten in dezelfde richting of gedeeltelijk of helemaal juist niet? En

indien gedeeltelijk, in welk gedeelte dan?"

„Het grootste verschil (tussen gerechtigheid in de bijbel en rechten van de mens in onze wereld - v.W.) is een historisch verschil: De bijbel was ± 200 afgesloten. De Rechten van de Mens werden voor het eerst in de Franse Revolutie geformuleerd en zijn dus van buitenkerkelijke oorsprong. Nu was de bijbel er ook eerder dan de kerk. Dus zouden we kunnen zeggen dat de bijbel ook buitenkerkelijk is — mensen hebben de neiging zich dat niet altijd te realiseren."

'k Moet bekennen dat ik me dat laatste — de buitenkerkelijkheid van de bijbel — ook nooit gerealiseerd heb. 'k Vindt het een vondst, maar geen bijbelse. 'k Zou wel eens willen weten wat de schrijver onder Gods kerk, beter gemeente, verstaat. De schrijver wijst er vervolgens op dat vaak is geredeneerd „recht is van God, ongerechtigheid, dát is van de mens". Zó is en wordt het wel gesteld en de schrijver wijst er terecht op dat hiermee het probleem van de honger niet is opgelost. Maar — en dat moet de schrijver eveneens beseffen — met het ontkennen van wat hierboven staat evenmin!

Ik mis in heel het verhaal de erkenning dat Gods gerechtigheid boven alle mensenkritiek verheven is en dat mensenrechten nooit absoluut kunnen zijn (vgl. Bijbelse Encyclopaedie over Mensenrechten). Daarom is het ook niet waar dat bijbel en mensenrechten overeenstemmen als het gaat over begrippen als recht en gerechtigheid. 'Het recht dat de mensen elkaar schuldig zijn, elkaar toezeggen en borgen, is daarom steeds een problematisch recht, zo lang het niet in het „godelijk recht" verankerd is'. (De kerk en de rechten van de mens, De Horstink Amersfoort). Juist als we erkennen dat alle recht zijn basis vindt in de door God gegeven en bewerkte gerechtigheid heeft b.v. Mattheüs 25 ons wat te zeggen: er is wat te dóen, diskriminatie is te veroordelen, uitbuiting van armen is zonde en ga zo maar door.

Maar ten diepste gaat het in al deze dingen niet om de mens op zich, maar om de mens als beeld van God, hoe hij dat beeld op een menswaardige manier zal kunnen vertonen in deze wereld.

—o—

Tijdens de bijbelstudieweekends van het GLJC werd dit jaar gesproken over „recht en onrecht". Ná de bijbelse oriëntatie werd de lijn doorgetrokken naar de actualiteit, o.a. naar het probleem van de mensenrechten. T.z.t. zal er een brochure over dit onderwerp verschijnen.

kerknieuws

Eindhoven — Uit het kerkblad van Eindhoven citeren we een stuk over evangelisatiewerk.

Er zijn in Eindhoven, Veldhoven en Best 7 clubs voor kinderen tot 11 jaar met ongeveer 150 kinderen, waarvan 100 kinderen in ieder geval een vaste kern uitmaken. Een groep van 60 kinderen wordt op een openbare school via het godsdienst-onderwijs bereikt. Deze groep is steeds groeiende. Verder zijn er dan nog 4 clubs voor kinderen van 11-14 jaar met gemiddeld 30 kinderen, die erg trouw zijn in het komen.

Het kontakt met de ouders is wisselend, op allerlei manieren wordt het onderhouden.

Sommige leidsters geven geregeld een briefje mee, spreken een moeder aan die haar kind komt halen, nodigen de ouders uit voor een bijzondere avond, geven een evangelisatieblad mee, of bezoeken een gezin waar een bijzondere gebeurtenis plaatsvindt. Zo werd b.v. een kinderbijbel uitgereikt aan een kind dat communie ging doen. De ouders waren ervan op de hoogte en waardeerden de bijzondere aandacht die aan de geestelijke vorming van het kind op de bijbelclub gegeven wordt.

In de zomermaanden heeft de Evangelisatiewerkgroep aan de clubleiders(ster) een formulier toegestuurd met een aantal vragen, om o.a. de wensen voor de verschillende clubs boven water te krijgen.

Voor sommige clubs is het goed, dat

de kinderen zelf een bijbel hebben om er samen uit te lezen. Anderen zouden graag de trouwe „klanten” bij het verlaten van de club een bijbel meegeven. Bij het in beeld brengen van het bijbelverhaal maken de clubleidsters nogal eens gebruik van visuele middelen, b.v. flanelplaten. De meest universele vorm is een bijzonder fraaie set flanelplaten waarvan u soms in de kerk voorbeelden ziet op het flanelbord, tijdens een kinderdienst of na een Vakantiebijbelschool.

De clubs in Veldhoven, Hanevoet en de tienerclub in Stratum hebben de hartewens uitgesproken dat er meer hulp komt opdagen. Als je ongeveer 25 kinderen in je huiskamer hebt, zou je er graag iemand bij willen hebben om je op dat moment te helpen en ook om mee te denken bij de programmering van de volgende cluburen.

Enkele leuke voorvallen willen we u niet onthouden:

— De club in Stratum had voor de nieuwe drukpers van Timotheüs gespaard. Aan het einde van het clubseizoen werd bij Timotheüs, toen de kinderen het geld gingen brengen, een feestmiddag georganiseerd met een traktatie, kwis, zingen, poppenkast en een tocht door het hele Timotheüs-huis. Een moeder van een clubkind, die haar auto beschikbaar had gesteld, was diep onder de indruk van alles wat daar voor de kinderen gedaan wordt.

— Op de openbare school is erg veel belangstelling, ook van de kant van de ouders, voor wat er gebeurt bij de „protestantse” godsdienstles. Zomaar een kind dat gevraagd werd de klas mee in te ruimen, deed dat erg graag, maar moest wel bekennen dat hij niet bij de godsdienst zat, hij

was bij de „humoristen” (humanisten).

Wij zijn blij dat vanuit de gemeente velen dit werk zo trouw doen.

Met dit bericht willen wij ook dit werk blijvend onder uw aandacht brengen, zodat u kunt meeleven en meebidden.

Uit een brief van **Ds Reitsema** (Zuid-Afrika) citeren we:

1. We hopen twee zondagsschool-bijeenkomsten te houden op resp. 8 en 15 september. Het vorig jaar hadden we zo veel deelnemers, 460 kinderen, dat we nu gemeend hebben onze zondagsscholen in twee groepen te moeten splitsen. Van alle kerkjes in het distrikt komen de kinderen naar deze evenementen. Via het zondagsschoolwerk hebben al honderden kinderen uit heidense gezinnen de Here Jezus leren kennen. Bidt om trouwe onderwijskrachten. Er zijn veel open deuren, maar het aantal toegewijde werkers is gering.

2. Samen met onze collega's van Haarlem en Leerdam, die in het Nputu distrikt werken, hopen we een informele uitwisseling van gedachten te houden over allerlei belangrijke zaken, kerkverband, liturgie, lektuurvoorziening, opleiding etc.

3. De kerkbouw op Indaleni vordert gestaag. Het gebouwtje komt midden in het dorp aan de hoofdweg te staan. Veel voorbijgangers, die tot dusver

nog niet met ons werk hadden kennis gemaakt, komen belangstellend informeren wat we aan het doen zijn. Ngoza, onze bouwer, ouderling, en één van onze 'lekepredikers' laat geen gelegenheid voorbijgaan om wie wil luisteren op te wekken de Here Jezus te volgen. Enkele jongens van de gemeente helpen bij de bouw. Er heerst een goede sfeer. Bidt, dat we niet alleen maar een bouwwerk van steen mogen krijgen, maar dat er op Indaleni vele levende stenen mogen worden ingevoegd in het gebouw waarvan Christus de hoeksteen is (1 Petr. 2). We houden er weer doopklas voor volwassenen.

4. Het Bijbelschoolweekend, dat begin deze maand voor mannen van de gemeente gepland was, werd een flop. Er waren te weinig gegadigden.

5. Het regenseizoen staat weer voor de deur. De afgelopen zondag moesten vier diensten overgaan vanwege onbegaanbare wegen. Tijdens het natte seizoen hebben we altijd speciale bescherming nodig op de slipperige bergwegen.

6. Enkele leden van de jonge gemeente van Nomabhunga zijn door de politie gepakt i.v.m. het verbouwen en verhandelen van marihuana. Het is voor deze mensen die in een uiterst onvruchtbare afgelegen streek wonen waar totaal geen werkgelegenheid is, een enorme verleiding om op deze manier in hun levensonderhoud

„Zalig de doden, die in den Here sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, dat zij rusten van hun moeiten, want hun werken volgen hen na”. Openbaringen 14 : 13

Voor ons onverwacht, maar op Zijn tijd, nam de Here tot Zich, Zijn kind, onze zeer geliefde moeder, behuwd-, groot- en overgrootmoeder, behuwdzuster en tante

Pietje Schuurmans

weduwe van J. Abma

in de ouderdom van 83 jaar.

<i>Tiel:</i>	C. D. van der Mijden-Abma J. van der Mijden
<i>Rainy River, Canada:</i>	G. H. Abma
<i>Rotterdam:</i>	G. van der Mijden-Abma C. J. van der Mijden
<i>New York, U.S.A.:</i>	P. Abma J. A. Abma-Giaimo
<i>Thornhill, Canada:</i>	D. van Esch-Abma C. van Esch
<i>Niagara on the Lake, Canada:</i>	Th. L. Abma J. Abma-Linker
<i>Rotterdam:</i>	T. Vooijs-Abma A. Vooijs
<i>Richmond Hill, Canada:</i>	H. T. Abma J. Abma-Charnley
<i>Rotterdam:</i>	I. Abma klein- en achterkleinkinderen

Rotterdam, 18 september 1979
Hyacinthstraat 6b

Correspondentie-adres: C. J. van der Mijden, Zenostraat 107, 3076 AT Rotterdam.

De begrafenis heeft inmiddels plaatsgehad.

De Gereformeerde Sociale Akademie "de Vijverberg" te Ede

uitgaande van de Stichting ter Bevordering van
Gereformeerd Sociaal Pedagogisch Onderwijs

zoekt voor zo spoedig mogelijk :

a) een docent(e) methodiek groepswork (full-time)

Vereist: V.O. of universitaire opleiding en ruime praktijkervaring.

Bereidheid tot het geven van methodieklessen in de studierichtingen maatschappelijk werk, cultureel werk en inrichtingswerk.

b) een docent(e) inrichtingswerk (full-time)

Vereist: V.O. of universitaire opleiding, evenals kennis van en ruime ervaring in de residentiële hulpverleningssector.

Lessen en taken zullen in nauw overleg met de vakgroep I.W. worden vastgesteld.

Gegadigden moeten volledig kunnen instemmen met doel en grondslag van de akademie.

Nadere inlichtingen worden graag verstrekt door de directie: drs. C. Verhoeff en ds. A. Romein, telefoon (08380) 1.91.68.

Sollicitaties — zo spoedig mogelijk — te richten aan de Algemeen sekretaris van de stichting, de heer W. Huizer, Postbus 9019, Dordrecht.

gereformeerde sociale akademie
de vijverberg te ede

te voorzien. Wilt u bidden dat ze een meer eerbare wijze van bestaan mogen vinden.

7. We zijn allen goed gezond en zijn dankbaar, dat we ongehinderd ons werk mogen doen. We zien uit naar de komst van de Wielenga's en hebben onlangs formulieren ingevuld in verband met hun visumaarvraag.

Studenten te Leiden — Voor degenen, die in Leiden gaan studeren of in één van de ziekenhuizen komen werken, willen wij op een mogelijkheid van contact leggen wijzen. Op maandagavond (1 x per 14 dagen), wordt een bijbelstudiekring gehouden ten huize van fam. Goudzwaard, Emmalaan 17 te Oegstgeest. De eerstvolgende bijeenkomst valt op maandag 1 oktober a.s.

ADRESSEN

Langerak — Praeses: A. v. Middelkoop Pzn., Netwijk 39, 2967 GB Langerak, tel. 01843-1293.

Heerenveen — G. J. Oonk, Zwette 10, 8446 MH Heerenveen, tel. 05130-23564.

Rijswijk (Z.H.) — Het adres van de Ned. Geref. Kerk van Rijswijk is: A. Koen, Maerten Trompstraat 28, 2628 RE Delft, tel. 015-566619.

nieuws uit breder kring

Christelijke Stichting voor Hulp aan Gewetensvervolgden i.o. — Op zaterdag 8 sept. 1979 is op een ledenvergadering van de Werkgroep Chr. Alternatieven voor A.I., gehouden in

Zwolle, besloten een commissie in te stellen die de taak heeft gekregen voorbereidingen te treffen ter oprichting van een Stichting voor Christelijke hulp aan gewetensvervolgden.

Deze Stichting zal zo nauw mogelijk samenwerking nastreven met de reeds bestaande grote christelijke organisaties op dit terrein, Christian Solidarity International (C.S.I.) in Zwitserland, en de Action des Chrétiens pour l'Abolition de la Torture, de A.C.A.T. in Frankrijk.

Ook met andere christelijke organisaties die zich bezighouden met hulpverlening aan slachtoffers van vervolging en discriminatie, zal samenwerking gezocht worden.

Het uitgangspunt van de Stichting zal zijn de Bijbel als het onfeilbare en door de Heilige Geest geïnspireerde Woord van God.

Vanwege het grote belang van deze zaak vragen we uw financiële steun voor onze werkzaamheden, op girorekening 2.824.939 t.n.v. Werkgroep Chr. Alternatieven voor A.I. te Groningen.

Drukkerij »Steenbergen«

Periodieken
Boekwerken
Handelsdrukwerk

Zeist - Telefoon 03404-12452

**PLAATS
UW FAMILIEBERICHTEN
IN DIT BLAD!**

Wat het grote jaar van de Papoea moest worden, werd het jaar van teleurstelling.

In 1969 bleek de belofte van 1963 verbroken.

De zes jaar daartussen zou Indonesië er alles aan doen opdat aan het eind van die periode de Papoea's zich in volle vrijheid zouden kunnen uitspreken over hun toekomst. Hun eigen toekomst.

Een nationale volksraadpleging van iedere man, iedere vrouw, onder toezicht van de Verenigde Naties.

Het afgeschreven volk.

1969. Tien jaar geleden. Lang genoeg om vergeten te zijn dat toen de volksraadpleging een volksraadpleging werd?

De Papoea heeft niet in vrijheid kunnen spreken. Er is over hem beslist. Er is voor hem geen ruimte voor een eigen volksbestaan.

1979. Onrecht, nu al tien jaar lang!

Een afgeschreven volk?

Wordt het niet eens tijd om met schrik te bedenken dat al zo lang iets gebeurt dat niet kan en mag?

De Papoea is er nog. Het krachtige volk heeft nog jeugd. Met toekomst?

Het lot is bitter, hun leven verschaald en verarmd. Toch is hun geest niet verslapt, Er is nog toekomst voor het volk van de Papoea's. Het is nog niet te laat!

Helpt u mee een overlevingskans te scheppen? Nu, tien jaar later?

De Stichting Hulp aan Papoea's in Nood ontvangt u graag. Met uw ideeën, met uw tijd, met uw geld, met uw invloed misschien.

Onrecht, al tien jaar lang...

Papoea-fonds

Postbus 2100
5600 CC Eindhoven
Postgiro 243000
Bank: Amro-Eindhoven
Rekening 44 40 72 470

Voor alle informatie:

Scholeksterstraat 7
3815 HJ Amersfoort
Telefoon 033-28690

Redactieleden:

Ir. A. W. Biersteker;
Drs H. de Jong;
H. Langerak;
Mr. dr J. Meulink;
D. W. L. Milo;
Ds E. R. Postma;
Drs W. G. Rietkerk

Adres van de Redactie:

Ds K. Muller,
Riouwstraat 59,
1521 SC Wormerveer
Tel. 075-282589

Kerknieuws en berichten over kerkelijke/christelijke activiteiten te zenden naar:

„Kerknieuws Opbouw”,
Brugakker 36-22,
3704 LP Zeist,
Tel. 03404-50278

Advertenties en druk:

Drukkerij „Steenbergen”,
Nooitgedacht 3,
3701 AL Zeist
Tel. 03404-12452

Advertentieprijs:

35 ct per mm.
familieberichten
30 ct per mm.
Advertenties inzenden tot
dinsdagmorgen 10.00 uur.

Ledenadministratie:

Kon. Wilhelminalaan 38,
3956 TD Leersum
Tel. 03434-4288

Abonnementsprijs:

f 40,— per jaar of f 21,—
per halfjaar.
Buitenland f 45,— p. jaar
of f 60,— per luchtpost.
Gironr. 404945 t.n.v. van
Geref. Persveren. Heem-
stede.

Abonnementen kunnen ieder moment ingaan, doch slechts per 31 december eindigen. Opzeggen uiterlijk tot 15 november

Stichting Hulp aan Papoea's in Nood